

HORTOBÁGY.

DEBRECZENI HETILAP

KÖZHASZNU ÉS MULATTATÓ TARTALOMMAL.

Megjelen minden vasárnap.
Előfizetési ára egy évre 6 frt, fél évre 3 frt, három hónapra 1 frt. 80 kr.
Szerkesztő és kiadóhivatal a czeglédutcai 3. számú Kaffkaházban.

Hirdetési...
Négyhasábos...
egyszeri hirdetés...
háromszorinál 4 kr...
szórinél vagy nagy terjedelmű hirdetésnél árszámítás.
Egyes szám ára 15 kr.

18. szám.

Második évfolyam. 1863.

Május 3.

Javáló nézetek.

Sz. kir. Debreczen város erdőségeiben, a már tartózkodás nélküli szokássá vált erdőrontás és facsempészet megállítására.

(Folytatás.)

2. Erdővédek, csőszök.

Az erdőügy egyik legnélkülözhetetlenebb része, a lelkiismeretében becsületes csősz. — Csőszök a szokott módon fogadtatnának fel, és csak olyanok, kik ellen az erdőfelügyelő, semmi alapos vádat fel nem hozhat; minélfogva ezek, a csősz választásából, nézetem szerint, soha ki nem zárhatnának.

Ohajtandó volna, hogy azon beteges és hitem szerint már haldokló rendszer menne ki a divatból, miszerint ezelőtt erdőcsősz lehetett mind az, — lett légyen siket, vak, rosz, — kinek valamely főbb ember, csak egyedül előtte titoknak tetsző okból, pártfogója volt; — erre nézve, azt hiszem mások véleményével is találkozom, midőn kimondom, hogy magán ember jutalmazzon meg valakit, aki iránt lekötözött, a maga zsebéből, de a közös ügy kettős kárára, ne a közpénztárból. — Továbbá, hogy ne oly egyénekkel töltenék be a csőszállomást, akiket valamely szolgálatból épen elcsapni sem akarunk, de másutt sem tudunk már használni, s akikre némelyek, kétségbeesésből szokták azt mondani, hogy „jó lesz erdőcsősznek.“

Ennek következtében szükségesnek látom, az erdőcsősz közbejöttével, a csőszök feletti szemlét, legrovidebb idő alatt megtartani; lehetővé, és levén ezek közt olyanok, kik a nemés város kenyerére egy óráig sem méltók.

A megválasztandó csőszre nézve, megállapítanom, mint mulhatlan kellékeket:

1. Hogy legyen jó lövő, vagy legalább szenvedélyes vadász. Ez minden uradalomnál és magán erdőbirtokosnál bevett szabály; csak itt Debreczenben irtózik a csősz a puskától, pedig a vadászember ott is megfordul, ahol nem is gondolják, mert nem vi-gyázza ő, hogy hol az ut.

2. Legyen józan erkölcsű.

3. Semmi esetre olyan, aki a 60 évet túlhaladta. Az ilyenek őrizték a sirkerteket.

4. Egészséges és ép testalkotású. Különösen halló idegei tökéletesek legyenek.

5. Ha csak kivihető, ne legyen földhözragadt szegény. Reményem, hogy ha a csőszöknek, nyomorult földjök helyett, — mely az egyforma fizetés elvének dacára, köztök a legnagyobb aránytalanságban van felosztva, s legtöbb évben csak anyagi kárukra szolgál, — becsületes pénzfizetésök leendő találkoznak és vállalkoznak ez állomásra, egy fokkal tehetősebb emberek is. — Ennek az a jó oldala lenne, hogy a netaláni kártérítéshez is járulhatna, és mindenesetre nehezebben vesztegettetnék meg.

6. Irni és olvasni tudjon.

Minden évben tegyen az erdősz, a csőszökről, a Tanácshoz egyenesen; jelentést egy magaviseleti kimutatás kíséretében, melyben erkölcsi és szolgálati magokviselete, lelkiismeretesen, kimerítőleg előadassék; és soha oly botrány ne történjék, mint egy pár éve is, egy nyilvános gazdasági ülésben, — akkor ugynevezett tisztai széken — történt, hogy az illető erdősz, az erdőmesterével csaknem egészen ellenkező hangzású magaviseleti kimutatást adott be. Felleslegesnek látom itt valamelyiknek hit és igaz voltát bizonyítani, csak annyit vagyok bátor felvilágosításul felhozni, hogy az erdőmester, lehető, hogy életében egyszer látta némelyikét azoknak, akiket az erdősz nemcsak nappal, de éjjel is gyakorta meglepett.

Kötelessége lenne a csősznek, járását, — mely az erdősz helyszini belátásához képest, jelen alakjában változást is szenvedhet, — a szükséghez képest, de legalább minden 24 órában egyszer bejárni, ha úgy kívánatik, az erősebb helyeken másodmagával, járásait felváltva, mindenkor fegyveresen, lehető, vagy gyalog.

Köteles lenne minden oly hibát elkövető egyént, akit ismer, megzálogolni és ha nem ismeri, vagy lak-helyét nem tudja, bekisérni az illető erdőszhöz; ellenszegülés esetére, a tettest addig nyomozni, míg ez tartózkodása helyére nem megy.

Hogy pedig a csősz, hivatásának megfelelően, semminemű gazdálkodást, vagy mesterséget üzni, vagy folytatnia ne legyen szabad s ezt megakadályozólag, se földbeli fizetése ne járjon, se haszonbér, vagy felesmunkáltatás neki meg ne engedessék, mert: ha a csősz gazdálkodik, nemcsak minden idejét arra szenteli, hanem taksásaiaként veszi fel, valamennyi kint lakó majoros van járásában; sőt ezek önkényt ingyen szolgálják a csőszt, szántással, napszámmal, csak azon elvből, hogy „kéz kezét mos“, s így a gazdálkodás, nemcsak a folytonos felügyelettől vonja el, hanem még le is kötelezi mások irányában, és elnézővé teszi. — Ennek folytán, egy hátszlónál többet semmi szín alatt ne tarthasson; — sertés és marha tartás ne engedessék, ami ugy is a rendetlenségre, másnak szolgál utmutatóul. — Hogy pedig gazdálkodás nélkül is megélhessen, részeltetni kellene őket becsületes készpénzbéli évi fizetésben, amiből egy ember, egy lovával, becsületesen kijöhhessen. — A mostani csőszföldök, vagy örök áron eladva, vagy haszonbérbe kiadva, a csősz fizetési tőkéhez lennének csatolandók.

Amely csősz, egyetlen-egyszer facsempészés bűnébe esik, vagy kiderül az, hogy elnézésével, és tudtával, vagy hanyagsága miatt, fatolvajlás üzetik, vagy kivetetik el, rögtön mozdíttassék el, és ne legyen tekintet arra, hogy januárius van-e vagy július? szóval, hogy mikor telik az ideje. Hogy pedig, mint gyakran szokott lenni, elnézési vád alá annál kevesebbszer jusson: engedjék meg a csősznek, teljes joggal, minden gyanús szekeret, bárkié legyen az, illellemmel megvizsgálni. Gyanús szekér az, mely a rajta látszó csekély takarmány dacára, az eleibe fogott jószágoknak szembetűnő erő kifejtését veszi igénybe. — Az ellenszegülő, vagy elvágató, mindenkor törvényes eljárás alá kerüljön. — Engedjék meg továbbá a csősznek, a gyanushelyek, szénáskertek, vagy városi udvarok megvizsgálása is, de a belső telkeken mindig valamely kapitányhivatali kiküldött jelenlétében, hogy a szokásos gorombáskodások és méltatlanságok kikerültesse. Az ellenszegülők mindenkor törvényesen büntetendők levén. Engedjék meg végre a csőszöknek, a szomszédos helyiségekben is megtenni nyomozásukat, mindig a községi előljárók tudtával, és erre nézve, a szomszédos helyiségek előljárói, előre, egyszer-mindenkorra megkeresendők lennének.

Minden felfedezett facsempészésért, a bejelentő erdővédszemélyzet, a tettesen behajtandó összeg fele részében, jutalomképen részesíttessék.

A csősz soha ne alkalmaztassék oly szolgálatokra, melyek járásából távollétét hosszabb időre, és több ízben veszik igénybe, p. o. adószedés, vágástérre való elhajtás; ezekre alkalmaztassanak külön egyének; mert az erdősz által felfedezett hibák, többnyire az adóhajtás szolgalmának tudattak be eddig is, a kérdőre vont csősz által. Előleges jelentés nélkül, soha ne legyen szabad járását elhagynia; jelentés mellett is, csak kikerülhetetlen ok miatt, és úgy, ha képes maga helyett olyan egyént előállítani, akiben az erdősz bizhatik; nem úgy, mint most, hogy nincs oly hetivásár, baromvásár, mely a botránykozásig csőszszel ne volna telve, — amit ismét igen sokan szépen magán czélokra fordítanak.

II. Erdőpusztító-személyzet és körülmények.

Kintlakó majorosok.

Tudva van, hogy az egész erdőszben általában szép számra szaporodtak, és az életbe lépett szabad építkezés miatt naponkint szaporodnak, az oly lakosai erdőnknek, kik kihúzzák magokat adó, házbér, közmunka, általában minden közteherviselés alól, pedig ezeknek, általában lehet mondani, nincs semminemű rendes évi fizetésük gazdájuktól s egykevé földet is -- ezt is legtöbbnyire olyan helyt, melynek művelése

az erdőszeti szabályok szerint mindig tiltva volt, — csak pro forma kapnak s még is ide vágnak, és meg is élnek, de a máséból, mert itt minden van, amiből pénzt láthatnak; merem állítani, hogy ezek általában valóságos fakereskedést üznek, nekik legkönnyebb módjok levén, a legügyesebb felvigyázatot is kijátszani, mert mindig szemmel tartják a csősznek minden mozdulatát, akihez fentebb említett viszonyról fogva, különben is teljes bizodalommal viseltetnek.

Ezen kintlakásnak más erkölcsi tekintetben is káros hatása van: nevezetesen ép, egészséges emberek, az évek során keresztül tartó könnyű kenyérkeresetési módnál fogva, megszokják a hanyag életrendszert, gyermekeiket iskolába nem járatják, és még gyanús emberek szállásadóivá, és orgazdákká is alakulnak, s minthogy valóságos költözködési életet folytatnak, még rendszeres összeírás alá is bajos lenne őket foglalni.

Ezekre nézve általánosságban kimondanom, hogy semmi szín alatt ne tarthassanak sem szekeret, sem talyigát, sem semmi vonójószágot.

Ellenvetésül az mondatik, hogy őrlés végett tartják jószágaikat.

Én azon meggyőződésben vagyok, hogy ha egy kaszálótulajdonosnak, érdekében áll egy majorost tartani télen-nyáron által, — őt az egy őrlés terhe mellett is szívesen meg fogja tartani, — felgondolván azt is, hogy vajjon azon jószágtartó majoros milyen lelkiismeretesen őrizi akkor gazdájának terményeit és takarmányát, mikor egész nap fát csinálni*) az erdőben barangol, éjjel pedig a lopott fát és egyéb lopott holmit u. m. szénát, dinnyét szállítja, hol a városra hol falura, s most bátor vagyok azt kérdezni: mikor lesz jobb őre gazdája vagyonának? ha folytonosan ott van rendeltetése helyén, vagy ha majd mindennap útazik? tapasztalásból szölok s élő példakkal bárkinek kívánatára szolgálhatok.

Városi talyigások.

Jelen alkalommal nem mulasztatom el, hogy föl ne említssem a városban is annyira szembetűnő elszaporodását a talyigásoknak; ugyanis most már azon bevett szokás kapott lábra, hogy ha az isten valamelyik fiatal embert azon osztályból annyira megsegít, hogy valahol egy rosz lovat szerezhet bármi uton, — rögtön felesap talyigásnak, már hogy czéhbéli-e vagy nem? az most itt mindegy; — az erdőszegen felibe vagy harmadába vállal egy kis kaszálni valót, vagy soha meg nem adom fejében haszonbérrel ki szinte kaszálót, ennek különböző terményeiért, egész éven át egyik kaszálástól a másikig rájár, ha a magáé elfogy, vagy megtörténik, hogy ha el nem fogy is, a magáé ürügye alatt, a máséra; innen vannak azok a számos széna tolvajlások; csak hogy soha sem a széna játsza a főszerepet, hanem a fa, melyet amazzal álcáz el. Ezen említett egyének valójában több oldalú bűnös eljárást követnek el, s felszámíthatatlan azon káros utókövetkezés, melyet az évek minden szakában, még a vágásokon is, a tuskóhányással és más több nemű erdőrongálással, az erdő testében előidéznek.

Ide vonatkozólag általánosan felállítandónak véleményezem azon megtartható és egyszerű szabályt: hogy mindazon egyének, kiknek saját kaszálóik nincsenek, sőt ha saját kaszálóval bírnak is, de nincs jószáguk, — melylyel azt kint a kaszáló javítása tekintetéből a helyszinén megetethessék, — terményeiket kiszállítsák, az arra nem hiában rendelt város alatti szénarakhelyekre, vagy mindenesetre a csőszlakoknál kimutatandó rakhelyekre.

Igy ennek a számtalan sok talyigásnak szé-náért vagy a csőszházhoz, vagy a város alatti rakhelyre kellene menni, amidőn mindkét esetben a facsempészés, egy nagyrészben ismét meg van gátolva, és a széna is az eltolvajlás ellen biztosítva. S ezen szénakihordás azért is kívánatos, hogy az erdőszeg a tűz ellen is jobban biztosítva lenne.

(Folytatjuk.)

*) Fát csinálni azon osztály nyelvén, aki ezt üzi, annyit, mint az erdőt rombolni.

Laktanya.

Sokat hallottuk emlegetni polgártársainktól, miután már színházunk építettése véglegesen elhatározott, hogy „bizony jobb lett volna helyette kaszárnyát építtetni, arra lenne nekünk nagyobb szükségünk, nem ilyen czifra komédiaháza:” — szóval nem kevés volt az ellenszenv, mi erélyesen épülő színházunk iránt, egyszerűen, kisebb-nagyobb körökben nyilvánult.

Nagyon igaz, hogy, bár egy jó színészársasággal ellátott színházra, mely nemzeti szép nyelvünknek s irodalmunknak, hazánkban nem ritkán majdnem egyedüli ápolója, mivelője volt, s az erkölcsök nemesítését, általában a jóízlést, miveltséget és finomságot nagyrészen előmozdítja, ily nagy magyar városnak, mint Debreczen, nélkülözhetlen szüksége van: elfoglaltság lenne állítani, hogy nem volna intézmény, melynek erélyes fölkarolása, a színház építettésnél elsőbbséget nem igényelt volna városunkban; csak egy futó tekintetet kell vetnünk elemi iskoláink gyér népességére, hogy kiáltó színekben lássuk a szükségét, az ingyeniskoláztatás mielőbbi életbeléptetésére.

Olvastuk ugyan pár nap előtt egy közkezdességű lapban, a Hódmezővásárhelyen kelt sorokat, melyek írója ábrándos teoriákra alapítva, az ingyeniskoláztatás eszméjét téves, vagy öntudatlan philantropia, vagy hazafiság szüleményének állítja; szerinte az egyediségnek önállóságot, függetlenséget kell követelnie; szerinte az egyediség az előretörekvés, önképzés, s a tökéletesedésnek kiokthatlan ösztöne; azaz egyszerűbb szöveggel kifejezve: magokra kell hagyni a gondos és gondatlan szüléket, akarják-e, bírják-e gyermekeiket taníttatni, s hába az így magokra hagyott rosz apák, nem levén kényszeríthető gyermekeiket ingyeniskolákba járattatni, s az egyediségek épen a taníttatás hiányában, nem vergődhetvén ama magasztos önértésre, azt maga a nemzet, magok a községek fogják megsínyleni, — az mindegy legyen; majd megjő e dicső ösztön, ha a gyermek felnő, s van benne arravalóság; ha pedig nincsen, hadd vesszen a gyáva, az elhetetlen, hadd súlyedjen a vétkek özönébe. — Nem oszthatjuk e téves elméleteket, mert ezek vallása a képtelenségek végletéig vezetne; és épen ezért jól esett olvasnunk ugyanazon lap hasábjain, miszerint Szentesen, a népnepvelés ügye, a díjnélküli vagy szabadiskolázás behozatala óta, évről évre gyarapodó s örvendetes lendületet nyert. Ime a gyakorlati élet, válaszol az elméletre! — Tehát szabad iskoláztatás legyen buzgó ohajtásunk városunkban, melynek általános behozatala, bár megelőzhette volna színházunk építettését is.

De hogy egy, vagy több kaszárnyának városi pénztárból építettése, előbbvaló lett volna nemzeti színházunkénál, tagadjuk; sőt, hogy az reánk, házalbiró lakosokra semmi jótékonyssággal nem bírna, határozottan állítani merjük. — Hogy egyebet mellőzzünk, kérdjük: ki állhat jót érette, hogy ha még egy pár nagy laktanyát építtetne is a város, menten maradnának szobáink, az anyira terhes beszállásolástól? — Senki! — Hallottunk azonban katonai laktanya építettése iránt megpendített egy eszmét, melynek kellő megfontolással kiviteléhez, — ha ezáltal, főképen a közerkölcsiség szempontjából tekintve, elérhetnék azon buzgó ohajtás, hogy házainkat, a személyes katonatartásnak, sok oldalról nyomasztó terhes nyügeitől megóvhatnók, — a legnagyobb készséggel járulhatunk.

Több polgártársunk jótakaró elméjében fogant meg az eszme, katonai laktanyát építtetni saját zsebükből, s legfelebb annyi katonaság számára, mennyi átlagos számításal, házainkban elszállásoltatni szokott. Legkevésbé sem kételkedhetünk, hogy a városi hatóság kész szívvel adand e czélra alkalmas és elegendő területet, a különben is városunk egyeteme egy részét tevő házbirtokosoknak. Az épület öt év alatt elkészülhetne, s a hozzájáruló birtokosok, lelkiismeretesen osztályozandó házaiktól, ezen öt év alatt fizetnék be (kiki tehetségéhez mért részletekben) az építés s felszereléshez szükségelt összegeket. A házainkban elszállásoltatni szokott katonaság, ott nyerne lakást. magában értetvén, hogy ki beszállásolási járandóságát a laktanya építésbe fekteté, külön beszállásolással nem lenne terhelt. A kaszárnyáért a magas kincstártól fizettetni szokott díj, ugy az épületben levő korcsma, mézsárszék, bolt, stb. évi bére talán az ott lakást nyerhető felügyelő által kezeltetnék, s az épület évi tatarozására kellő összegecskén felülmaradó pénz, a hozzájárulók közt aránylag osztatnék. Igen természetes, hogy ezen eszme kiviteléhez előmunkálatok, pontos számítások igényeltetvén, előre kell kidolgoztatni a költségvetésnek is, mely a kitűzendett határmápig hozzájárulni nyilatkozó szám és osztályarányához lenne mérséklendő. — Ugy halljuk, hogy már a köznapokban, minden utca ház-

birtokosaiból, számosan fognak egybehivatni előleges tanácskozás végett, a mikor hihetőleg a számítások s program kidolgozására szakavatottak fognak választatni, amennyiben ez előmunkálatok megállapítása után lehet csak, a hozzájárulásra felszólításnak, s egyéb szükségesek kieszközlésének czélszerűen megtörténni.

Az így saját hozzájárulásunkkal épülő laktanyának terjedelmét — ügyvéljük — a hozzájárulni kívánók száma, s házaik osztályminősége fogja meghatározhatni, mert miután ezen építkezés egyesek társulásának magán vállalata leendő, valamennyi házbirtokost nem véljük arra kötelezhetni, hogy az építéshez járuljon, s alkalmasint teljes szabadságot kell adni, hogy amely házbirtokos, illető katonáját saját házában kívánja tartani, a laktanya építéshez ne járuljon, ugy azoknak is, kik katonatartási illetőségeiket, az e czélra hozzájárulókkal épült laktanyába beruházni kívánják. És épen ezért kell az előmunkálatoknak s kimutatásoknak a lehető pontossággal készülni, hogy az ilyen laktanya építésének, hasznos és jótékony eredményéről, minél számosabban meggyőződhetünk.

És most azon reménnyel zárjuk be ezen csak tájékozással szolgálható, előlegesen ismertető sorainkat, hogy a hivatottak a szükséges adatokat mielőbb összeállítván, a jótékony eszme megérleléséhez, s kiviteléhez, minél tömegesebben járulandunk. K. I.

A tiszántuli h. h. egyházkerület

közgyűléséből.

(Folytatás.)

14. Fő. Superintendens ur betérjeszt a n. m. m. k. Helytartótanács f. évi ápril 2-kán 17472 sz. a kelt leiratát, melyben felhivatik, miszerint azon lelkészeket, kik más vallású gyermekeket, szükség esetében, a helyi viszonyok miatt megkeresztelnek, vagy halottakat eltemetnek, oda utasítani sziveskedjék, hogy erről az illető lelkészt tudósítsák. — Ennek kapcsán tárgyalás alá vétetik a mármarosugocsi e. m. f. é. márcz. 26-kán, Hosszmezőn tartott gyűlése jegyzőkönyvének 47. sz. a. kivonata, melyben Derczeni András, támasváraljai lelkész által feljelentett azon esetek, miszerint a batarsi g. c. lelkész, ref. jegyesek, általa 1861 febr. 7 történt összeesküését érvénytelennek nyilvánítván, különféle erkölcsi kényszerítés segélyével, a nevezett házaspárt 1862-ben ujalag összeesküette; továbbá, miszerint a kökényesdi r. cath. lelkész P. F. ref. férjnek r. cath. vallású nejétől született fiát megkeresztelvén, erről az anyakönyvi kivonat kiadását, nevezett plébánus ur a jelentő lelkész kívánatára, megtagadta; mely esetek vallásos sérelmeknek tekintetvén, orvoslás végett közgyűlésünk elé felterjesztetnek.

Végzés. A vallásos viszonyosság, mind hitelveinkben gyökerező, mind országos törvényekben kimondott és biztosított törvényét, mindenkor tisztelni és mindenben megtartani kívánván közgyűlésünk: kész szívvel enged a n. m. m. k. Helytartótanács hivatolt leiratában foglalt felhívásnak, mihez képest a lelkészeket ezennel oda utasítja, hogy ha szükség esetében más vallású gyermekeket kereszteljenek, vagy más hitfelekezethez tartozó halottakat temetnének el, ezen esetekről az anyakönyvi adatok jegyzékét az illető lelkészekhez, mint akiknek anyakönyvébe ezbe tartoznak, azonnal megküldjék.

Mint hogy azonban reánk nézve is több eset, sőt sérelem merül fel, amennyiben némely r. és g. cath. lelkészek, hitfelekezetünkhöz tartozó kisdedeket keresztelvén meg, az anyakönyvi kivonatot lelkészeinkhez át nem küldik, sőt annak kiadását megkeresés után is megtagadják; továbbá a törvények által érvénytelenekké tett reversálisokat újra életbe léptetik, és kicsikarják, végre a háromszori kihirdetésről való bizonyítványt, midőn a vegyes hitű házások, evang. lelkészek által kívánják magokat összeköttetni, ki nem adják, ezen alkalommal felhivatva érzi magát közgyűlésünk, egy tiszteletteljes feliratban felkérni a n. m. m. k. Helytartótanácsot, miszerint a r. és g. cath. papságot is, illető püspökségeik által, komolyan oda utasítatni méltóztassék, hogy általok is, a viszonyosságból, és vallásos jogainkat biztosító törvényekből folyó köteleességek, szigoruan teljesítessenek. Amennyiben pedig a kökényesdi r. cath. plébánus, a mármarosugocsi e. m. fenebb hivatolt végzésében ide különösen is bepanaszoltatott, hogy Pál Ferencz, ref. apa vegyes házasságból született gyermekének általa történt megkereszteléséről, az anyakönyvi adatok kiadását, még megkeresés folytán is megtagadta, ennek teljesítése szoros köteleességévé tétessék. — Egyébiránt a mármarosugocsi e. m. által bepanaszolt, vegyes házásoknak, a nevezett g. cath. lelkész által lett újraesküetését tárgyzó sérelmet, amennyiben a betérjesztvényből ki nem deríthető: ha vajjon Derczeni András lelkészünk által a törvényes formák az összeesküetésre nézve megtartottak-e? e hi-

ány miatt, ezuttal felterjeszhetőnek közgyűlésünk nem találja, hanem az e. megyét, e hiány pótlására s ugy aztán az érdekelt sérelemnek, a törvényes formák megtartásának igazolása mellett, újabb betérjesztésére utasítja.

15. Fő. Superintendens ur betérjeszt a n. m. m. k. Helytartótanács f. é. Febr. 6-kán ad 2023 sz. alatt kelt leiratát, melyben felhivatik, hogy a halálesetekről lajstromok vezetésével megbízott, érdekllett papságot, az 1862-ik évi decz. 13-án legfelsőbb jóváhagyást nyert új bélyegszabályok 15-ik §-ában rájuk ruházott kötelekre, valamint a mulasztás következményeire is kellőleg figyelmeztetni sziveskedjék. — Erre vonatkozólag, több egyházmegye, beküldött jegyzőkönyvi czikkeikben, aziránt kéri közgyűlésünket, hogy a lelkészeknek, a halálesetek évnegyedenkénti kimutatásának terhe alól felmentését, felsőbb helyen eszközölje. — A békés-bánati e. megye pedig, az érintett pátens kérdéses §-ának kellőleg történt megfigyelése után, azo meggyőződését fejezi ki, miszerint abban, egyáltalában nem a lelkési hivatalról van rendelkezés, amennyiben a nevezett §. világosan kimondott czélja az levén, hogy a Magyarországra nézve megszüntetett osztrák p. t. k. hiányát pótolja, — miután az lelkészekkel, fenállása alatt sem rendelkezett, kétségtelen, hogy a haláleseti lajstromok vezetésével megbízott személyek alatt, nem ők, hanem a megszünt. p. tk. és az 1854. aug. 9-dikén kelt cs. nyiltparancs, valamint az 1854. apr. 5. kelt igazságügyminiszteri rendelet 1. §-ában körülírt hivatalos egyének értetnek, melyekre az á. p. tk. megszüntetvél, a halálesetek felvétele és bejelentése bizva lett. Mely értelmezés folytán, a tisztelt e. m. aziránt kéri közgyűlésünket, hogy az érdekllett §. hibásan lett alkalmazása felől a n. m. Helytartótanácsot felvilágosítván, a h. t. rendelet visszavétele iránt. a kellő lépéseket megtenni sziveskedjék.

Végzés. A békés-bánati egyházmegye értelmezése helyesnek találtatván és elfogadtatván, annak alapján es értelmében, tiszteletteljes feliratot rendel közgyűlésünk, a n. m. Helytartó tanácsához intéztetni.

16. — A békés-bánati egyházmegye betérjeszt folyó évi márczius 11-kén tartott gyűlése jegyzőkönyvének 16-dik sz. a. kivonatát, melyben az egyházak ingóságainak, az adóhivatalok által sürgetett adó alá vétele tekintetében, az újabb, tetemes teher alóli felmentés eszközzése végett, közgyűlésünk felkéretik. — Ugyancsak e végett kéretik fel közgyűlésünk, a nagybányai egyházmegye betérjesztett jegyzőkönyvi kivonatában:

Végzés. Miután az új bélyegpátens 108/106 2, c és d pontjaiban az egyházak, iskolák ingó és ingatlan vagyoni világosan ki vannak véve a kérdéses adóztatás alól: a n. m. Helytartótanács tiszteletteljes feliratban felkéretni határozatit, hogy az adó hivatalokat e tekintetben az új bélyeg szabály minden czikkének figyelembe vételére, s azokhoz való magok alkalmazására, és az egyházaknak, iskoláknak ilyenmü adóbevallásoktól megkímélésére utasítani méltóztassék.

17. — A békés-bánati egyházmegye betérjeszt f. é. márczius 11-kén tartott gyűlése jegyzőkönyvének 7-dik sz. a. kivonatát, melyben, miután a közelebbi időkben a lelkészek nem egyházi felsőbbjeik részéről, oly Cónokba nem foglalt köteleességekkel is terheltetnek, s néha csaknem tullelmozgatnak, melyek teljesítését megtagadni nem áll hatalmokban, s melyeknek csak egyházi foglalatosságai teljes háttérbe szorításával tehetnek eleget, — aziránt kéretik fel közgyűlésünk, miszerint a legfőbb kormányhatóságnál veendő közbe magát, hogy lelkészeink eredeti hivatásuk, és cónonszerű köteleességeiktől eltérő, nem egyházi célokra szolgáló munkálatok készítésére politikai hatóságok által ne kényszeríttessenek.

Végzés. A békés-bánati egyházmegyék ezen több felől is viszhangra talált kérelmét méltányolván közgyűlésünk, ebből folyólag, egy tiszteletteljes feliratot rendel a nagyméltóságú helytartó tanácsához intéztetni.

18. A beregi e. m. azon határozata, melyben a zápszeni lelkészválasztást megsemmisítendőnek nyilvánítja, helyben nem hagyatván, Péter Sándor zápszeni lelkészül megerősítettik, ugy azonban, hogy a jelen évben, helyettes minőségben, a fizetésnek felét huzza, másik fele a meghalt lelkész özvegyét illetvén.

19. A békés-bánati e. m. a hódmezővásárhelyi egyház azon kérését, hogy eszközöltessék neki biztosítás a felől, hogy két éves bölceleti tanfolyammal is ellátott gymnasiumának bizonyítványai, a növendékek, bármely felsőbb állami tanintézetbe, gátolatás nélkül beléphessenek, egyszersmind kérdést tevén érettségi vizsgák szükséges vagy nem szükséges volta felől, — ajánlólag felterjesztvén, — folyamodó egyház azon körülményre utasítatik, hogy törvényes jogaink szerint, köztanintézeteink bizonyítványai, növendékeink, érettségi vizsgáról szóló bizonyítvány nélkül is beléphetnek az állami felsőbb tanintézetekbe. Egyszersmind kijelenti a k. gy. hogy ha a köztanintézeteink bármelyike által kiadott bizonyítványok érvényeseknek nem tekintésével, ezután törvényes jogainkon sérelem ejtetnék, e sérelem orvoslására fellépni az E. k. nem késedelmezend.

20. A prot. segélyegylet ügyében kiküldött bi-

zottság azon nézetét, melyszerint az, e segélyegylet eszméjét megértnek, üdvösnek, életrevalónak, és a legforróbb részvét és pártolásra méltónak vallja, a közgyűlés magáévá teszi, a betérjesztett főbb vonalokat minden pontban elfogadja, s főt. Superintendens urat, a testvér egyházkerületeknek, csatlakozás iránti felszólítására, indítványozó Tisza Kálmán urat pedig a főbbelvek és alapszabályoknak, a legközelebbi e. k. közgyűlésig elkészítésére felkéri.

(Folytatjuk.)

Ha egyik nem, a másik.

(Esténkinti mesék urambátyámnak.)

Elmeséli Udvardy Vincze.

(Folytatás.)

(Harmadik este.)

— Ugy bizonyosan Halmi urral lesz valami beszélni valója s az én jelenlétem fölösleges! de azért úgy vigyázzanak ám, mintha Etelka minden szavukat hallaná! E szavakkal a kis tündér ellebegett, magára hagyván a két vetélytársat, kik közül e perczen mindegyik elég kellemetlennek érezte a helyzetet.

A pár percig tartó csendet Halmi törte meg. Cdaállt egészen orra alá s arrogans hangon kérdezte:

— Csakugyan velem van önnek beszélni valója, uram?

— Igen! felelt Imre szárazon, ön egy hete egyszerre eltűnt Pestről, egészen megfélekedvén azon ígéretéről, melyben nekem találkozásunk alkalmával határozott választ ígért. Nekem nincs kedvem magamat akárki által bolonddá tenni hagyni s kívánom, hogy ön fölvilágosítson akarata és szándoka felől melőbb!

Halmi tetőtől-talpig végig nézte emberét s elég ólesen felelt:

— Én önnel ellenkezőleg azt hiszem, hogy épen most legkevésbé van helye, az ilyen hetékéldő számonkéréseknek, holott épen az imént láttam, mily mohón sietett ön, kezeit csókolni egy idegen hölgynek, még mások jelenlétében is!

— Ellenemben ilyes kitérések nem érnek semmit, felelt ez oldaltámadásra Hevesi, akarom, hogy ön nyilatkozzék tüstént határozottan, hogy a további lépésekben magamat mihez tartani tudjam!

— Nekem ugytetszik viszonzá erre Halmi, mintha ön fenyegetőznék?

— Az egyáltalán nincsen szándékomban, csak arra figyelmeztetem önt, hogy bennem oly ellenséget szerez, kit nyakáról egykönnyen le nem rázhat s ki előbb nyul a törvényes óvszerekhez, mint a kardhoz vagy pisztolyhoz. Fontolja meg a dolgot. Én fogatok és azonnal eltávozom, addig határozhat ez ügyben.

Halmi a következő perczen egyedül maradt s épen nem lehet mondani, hogy az előbbi jelenet valami kiválókép jó kedélyhangulatba hozta volna.

— További lépéseket emleget, — így szólt kevés idő múlva magában, még pedig törvényes óvszerek kíséretében, ennek fele sem tréfa, — s valóban átkozott zavarba jöhetnék; ha — ha — Julcsa szerelméről tökéletesen biztosítva nem volnék! — de hát biztosítva vagyok-e? nem csaltak-e szemeim, e gyakorlott szemek? — nem, nem lehet! hisz Lovassyné is előre megmondta, hogy együgyű kis falusi bohóval van dolgom, kinek ha nyelve ki nem mondaná is ami szívében van, arczáról bizonyosan le lehetne azt olvasni!

Azzal még egyszer a tükör elé állt, fölbodrozta sötét gesztenyeszín hajfürtjeit s amint kimenni készülné, épen az ajtóban találkozott Etelkával, ki kíváncsián dugta be fejcskékjét az ajtónyíláson, s midőn meglátta, hogy Halmi egyedül van, fűrgén bentermétt.

— Egyedül van már? kérdé a leánya, szerelemteljes pillantást vetve a megszorult kalandhősre.

— Egyedül! válaszolt egy eszmétől megkapatva Halmi, — s odalépve a leánykához, megfogá kezét érzelmes szorítással s azzal a biztos számítással, mint a hadvezér, a jól ismert csata téren, ki tudja, hogy ura a helyzetnek, vakmerően általkarolá a leánya derekát, édes epedő, olvadékony hangon susogva: Egyedül! és oly boldoggá tesz ezen egyedüllét, ezen óvtalan perczen, melyben őszintén szólhatok nekéd, kitől szívemnek üdve, boldogsága függ. Oh Julcsám! ha volna egy szavad számomra, egy biztató reményadó drága szó; ha meghallhatnám ajkadról e szót, hogy szeretsz, mint én tégedet szeretlek....

Etelka e pillanatban feltűnően reszketett, mert érezte, hogy ez az a perczen, mely boldogsága felett határozand, de csakhamar erőt vett fölindulásán s színlelt hévvel rebegé:

— Oly jól esnek szívemnek e szavak! Oh Eduárd!

A boldog szerelmes pedig elragadtatva kiálta:

— Való tehát! való! és nem csalatkozám, midőn szemeidből szerelmet olvastam ki, — oh Julcsám! te a föld legboldogabb emberévé tettél engem!

S e szavakat mondva, olyanforma mozdulatot kockáztatott, mintha Etelkát megakarná csókolni. Mintán pedig Darvas ur ezen eshetőségre utasításokat nem szolgáltatott, Etelka kibontakozott a nagy enthusiasmusba jött ifju karjai közül, s annak szándokát magán végrehajtani nem engedé.

— Oh mily ártatlan! gondolá magában Halmi, s aztán panaszos szemrehányó hangon szólt:

— Mért futsz tőlem? szerelmem angyala! tán megsokaltad az üdvöt, mit az előbbi perczen adtál szívemnek?

Etelka pedig szemlesütve válaszolt:

— Eduárd! ne nevesse ki, hogy ily bohó vagyok, — de én kolostorban növekedém, és azt hiszem, hogy nekem e tárgyban többel rendelkezni nincs hatalmam. Forduljon ön atyámhoz, ő nagyon szeret engemet!

— Hogyan? kiálta föl erre örvendetes meglepetéssel Halmi, — tehát szívem királynője megengedi, hogy szép kezének birásaért atyjához forduljak?

— Egy feltétel alatt!

— Parancs leend rám nézve.

— Nekem egy kedves jó barátnőm van, kinek boldogsága öntől függ. Ha ön engemet szeret, nem fogja akadályozni Etelka és Hevesi egybekelését.

— Becsületszavamra, — egymáséi lesznek.

— Etelkának meg kell győződnie az általam viendő örömhír igazságáról.

— Rendelkezzék velem.

— Tehát üljön le és írjon.

Halmi leült s hirtelen néhány sort írt, aztán odalépett Etelkához s elolvasta az irományt:

Alulírt mint Szigeti Etelka gyámja, beleegyezik, gyámleányának Hevesi Imrével leendő egybekelésébe. Halmi Eduárd.

— Elég leend ennyi?

Etelka ávévé az iratot s mosolygva válaszolt:

— Meg vagyok önnel elégedve.

E pillanatban lépett be Hevesi, ki mint urambátyám is elgondolhatja, hihetőleg egykicsinyt hallgatózott s hidegen szólt:

— Mit határozott ön uram?

Etelka eléje ment s odaadta neki az iratot, e szavakkal:

— Ezt ugyan Etelkának szántam, de az ön kezében is jó helyen van.

Hevesi átfutotta a pár sornyi oklevelet s jegyeseinek kezét megcsókolva, elragadtatva rebegé:

— Köszönet, köszönet!

Halmi kegyes méltósággal tekintte rá s csak ennyit mondott:

— Önnek igen jó ügyvéde volt, uram!

Negyedik este.

Már két izben is kérdezé drága urambátyám, hogy mikép jutottam én e szép história tudomásának birtokába? — s én mindakétszer adós maradtam a felelettel; ma úgy hiszem eleget teszek ebbeli kötelezettségemnek is.

Halmi még aznap megkérte az ál-Szilárditól leánya kezét. Természetesen igenlő választ nyert. — Másnap a menyegző napjának kitűzését sürögölő s olyas javaslattal állt elő, hogy legjobb volna azon a szertartáson melőbb átesni. Már ekkor Darvas bácsi kissé ellenkezett, — Lovassyné közbenjárására harmadnap mégis megegyeztek abban, hogy két hét múlva lakodalmat tartsanak. Meghatározták a napot is: Etelka és Julcsa lakodalma, ugyanazon egy nap fog megtartatni, s Lovassyné háza, két hét múlva kettős násznak leend színhelye.

Halminak az elkerülhetlen intézkedések megtételére a fővárosba kelle távoznia, s azon keblet melegengető önérzettel lépett utikocsijába, hogy dolgát jól elvégezte. Amint elbucsuzott, még egyszer rá gondolt a nagy napra s jegyese felé egy szerelmes mosolyt bocsátva, vitorán szólt:

— Ma Julius 7-ke van, tehát 21-kén, egy órával a nász előtt — itt leszek.

Amint Pestre megérkezett, rögtön hozzám jött s boldog elragadtatással világosított föl utjának szerencsés sikeréről; — egyuttal meghitt esküvőjéhez tanunak.

Azon napon nem tudott másról beszélni, mint házasságáról s legalább százszor elismételte előttem:

— Hiába! a nők körül mesés szerencsém, most sem hazudtolta meg magát!

Utójára annyira ment, hogy siralmas képpel felsohajtott:

— Hanem már most a kalandoknak vége, a viszonyokat föl kell bontani!

Én ugyan egyéb viszonyát soha sem ismertem, mint amelyben az öreg baronesseel volt, ki a szin-

házban mindig őt lorgnettezte, hanem azért csak rámondtam, hogy:

— Föl bizony, az nagyon természetes!

— S csak látnád minő kis szárnyatlan angyal a jegyese! viruló szépsége, gyermeked kedélye s az a rajongó szerelem, melylyel szíve irántam telve van: ezek teszik őt oly becsessé előttem! s aztán minő egyszerű gyermek, el nem tudja titkolni amit szíve érez, egész lelke szemeiben és arczán tükröződik, ő a megtestestült ártatlanság!

(Folytatjuk.)

Öröm az élet.

Ki ne örülne a tavasz jöttének?

Mely szív ne verne büszkén, hangoson,
Ha megzendül völgyben a szárnyasének,
S ujuló lomb zizeg a magason?
Arczára pirt ugyan kinek ne festne,
Mely dél felől közelebb jött, a nap?
Melytől irányt tanulva, golya, fecske,
Meleg fészekbe visszaszállanak.

Aratáskor ugyan ki ne örülne?
Midőn egész pompájában a nyár;
Szolid szellő száll, illatot lehelve,
Jávorfaárny megenyhülést kínál;
Felséges nap vakítóan világol,
Fellelkesít észet, lelket és szívet,
Hévtől a lélek köre kitágul,
Istenhez ér az ész, s a szív nevet.

Kosárral egy, pohárral más kezében,
Követi az ősz a pompás nyarat.
Uj élet éled a szőlő levében
Szerelmi vágy mosolyg a fák alatt.
Daru elment, pacsirta közelebb jött,
A tikkadás elmúlt... örüljétek!
E hervadás és megújulás, együtt
Jelképezik az örök életet.

Jön a vén tél, karján a háziasság.
Gyerek s ifju gyűlnek a tűz körül,
Hogy az ősz apa meséit hallgassák;
Egyik úgy bámul, másik úgy örül!
Kinn: fák kitéve szélnek, zivatarnak,
Csikorog a hó a hegyoldalon.
Benn: lángra gyujtnak zajos lakodalmak,
Színház s zene, művészet s vígalom.

Óh! minden évszak megmutatja nekünk
Azt a kezet, mely élvezésre int.
Egyik örömből a másikba lépünk,
Ha félre nem vezetjük lépteink;
S ki nem örül télen, nem lángol nyárba,
Remél tavasszal, s ősszel nem szeret,
Az, örömet itt azért nem találja,
Mert önszívében hord örök telet.

Illéssy György.

Közélet.

— Immár országszerte tudvalevő dolog, hogy nt. Könyves Tóth Mihály ur, karczagi lelkész-szé választatott, s az ajánlatot el is fogadta. Olvasóink előtt, kiknek nagyobb része szemmel látott tanuja volt a nagytiszteletű ur viszontagságos életének, nem lesz érdektelen, a meghívó levélre adott választát, lapunk szük teréhez mért, következő kivonathan közölnünk:

Nagytiszteletű Egyháztanács! — F. hó 23-kán volt szerencsém venni, a nt. Egyháztanács nagybecsű meghívó levelét, melyben a n. k. karczagi ref. lelképásztori hivatal elfoglalására, a tisztántuli főt. Egyházkerület rendeletének értelmében s szabályai szerint történt választás után, a hevesnagykunsági nt. egyházmegyei tanács kánonszerű beleegyezésével, kegyteljesen felszólítottam. — Mikint a meghívás végett személyesen megjelent s általam a legbensőbb tisztelettel fogadott díszes küldöttségnek élőszoval: úgy most, e válaszlevelemben, halás szívvel van szerencsém nyilvánítani, hogy én az ajánlott lelképásztori hivatal elfogadom s kötelességeinek teljesítését, testem és lelkem összes erejének reánszón telésével megígérem. — Nem kis lelki küzdelemben került reám nézve ez elhatározás. Mellőzöm azt, hogy szülővárosomból, — hol életem, a születéstől kezdve mind e napig, minden viszontagság között hű testvéreimnek, rokonaimnak s egy-két jó barátomnak kedves társaságában, a jó isten sokféle áldásával, s polgártársaim és hitrokonaim többizben tettleg nyilvánított jóvoltával környezve folyt le, — most más-hová s ha szinte nem idegen, nem ismeretlen, de mégis csakugyan új körbe kell elköltöznöm. Mellőzöm azt, hogy legközelebbi, nyugalmas és igen tiszt-

teletes hivatalomat, melybe a tiszántuli főt. superintendens, közgyűlési választás útján helyezett, most, ha szinte épen oly tiszteletes, de minden bizonynyal sokkal terhesebb hivattal kell fölcserélnem. — Csak az egyet említem meg, mint legfőbbet, hogy elhaladtak már fejem felett az erőteljes évek, s hogy, épen ez oknál fogva, a lelkipásztori hivatalban oly szükséges szónoki hatalom, nincs többé birtokomban annyira, mint — isten kedvező ajándékából — ezelőtt vala. Ez egy, de igen nagy ok, oly akadályt emelkedett előttem, melyet hosszas küzdelem után is legyőzhetlennek véltem. — A lelki erős küzdelmek között segítségemre jött, a szentlélek hatalmasabb ereje. Emlékezetembe hozá lelkipásztori adott eskümet, miszerint e hivatalt mindaddig folytatom, míg testem s lelkem ereje engedi; és minden akadályon felül emelt, azon kibeszélhetlen és örök háládatosság érzete által, melylyel én, kiválasztottképen, utolsó leheletemig tartozom, az irányomban szinte példátlanul kegyteljes hitrokonoknak, s ezek által reformált anyaszentegyházamnak.

Engem, épen nem érdememnél, sokkal inkább a szent ügy iránti érdekeltségemnél fogva, a reformált hitfelekezet mind négy egyházkerületéből ért meg-tiszteltetés. De az ajánlott igen szép és kitűnő hivatalokat (k. k. szentmiklósi, losonci, szentesi, debreczeni lelkészség, és s. pataki tanárság. — A szerk.) vagy physical, vagy morális okok miatt nem fogadhattam el. Ily előzmények után, többé már gondolatban sem foglalkoztam, valamely lelkipásztori hivatal viselhetőségével; s egész munkásságom más irányt vón, más téren működék. — És ime! a husvétünnep másodnapján, épen a fogságból kiszabadulásomnak és hazámba visszaindulásomnak évfordulati, emlékezetes napján veszem a távirdai tudósítást, hogy a karczagi reformált egyház 160 tagból álló választótestületének egyhangú szavazata által, lelkipásztorrá megválasztattam. — Nem lehet meg nem vallanom, hogy e hír vételekor, a legmélyebb megindulás fogta el keblemet. Isten intését láttam és imádtam a reám nézve véletlen események ily találkozásában. E perczekben fellelkesülten éreztem, hogy hanyatló életkorom fogyatkozásait kipótolja, a bennem magasabb fokra emelkedett hitélet. A hit szövéténeke világította fel előttem, a mellettem állott halál éjelét. A hit vezérlett át annyi év nehéz szenvedéseim. Oh! keblem ez örök hitének szent sugárai, áthévithetik azon ígéket is, melyek a Jézus Krisztus evangélioma szerint, ajkaimról elszállandának. — Most tehát, midőn többé sem physical sem morális akadályok nincsenek: istenben, az erős istenben bízva, ezennel felajánlom szolgálomat; minden testi és lelki áldást könyörögve, a jó istentől, mind egész magyarországi ref. hitfelekezetemre, mind legközelebből a karczagi ref. ekkleziájára, ennek előjáróira s hiveire, minden nagyjára és kicsinyére; kérvén egyszersmind a nagytiszteletű egyháztanácsot, hogy hivatalom elfoglalására méltóztassék kitzünni a napot, mégpedig, ha a helybeli viszonyok engedik: a f. évi május 10-dik napját, hogy a reánk jövő keresztyéni nagy ünnepeket, már Karczagon, s isten segedelmével, egyházi szolgálatban tölthessem. — Megkülönböztetett és igaz tisztelettel maradván. stb.

Szívünkől kívánjuk a nt. urnak, hogy nyugalmas állása, valóban nyugalmas legyen reá nézve, s abban „addig éljen, míg a honnak él.“

— Állandó színházunk építése, sok előítélet, még több aggodalom daczára, szépen halad. A falak és tetőzetén kívül, eddig a disztimények állásához felvezető két lépcső, az előszin felső lapja, (egyike az építész legmerészebb műveinek,) az öltözőszobák és raktárak boltozata, a szintér vakolata egész kiterjedésében, a csarnok feletti részek és a külső vakolatnak több, mint fele, vannak készen, és Debreczen város czimegre fen a homlokzat közepén beékelve. E czimer, melyet Halász szobrász, erős tömör kőből domborított, igen jó képet mutat, s nagyon emelendi az épület külhatását, a drámát és a népsziművet ábrázoló két szoborral együtt, melyek már munkában vannak, és a csarnoktető két kiálló szegletén fognak felállíttatni. A felül erkélyt képezendő fedett kocsijarat is, épen most van munkában; a felső párkány alatt körül elhelyezett, főszből itt helyben öntött czifrázatok pedig, — melyek fehérsége, a barnás vakolat mellett, még most nagyon is kirívó, — később a falakkal egyenlő színre festetvén, előnyösen változatosá teendik ez épület külsejét. A magasabb helyeken már a famunka is bealkalmaztatott, sőt — fájdalom! — ittott már is láthatók romboló kéz nyomai, az ablaküvegeken. — Szóval az épület maga gyönyörűen halad, és remélünk engedi, hogy ez idén csakugyan át lesz adva rendeltetésének. Legalább lehetlenség nincs benne, sőt ha a pénzteremtés feladatát a nemes Tanács oly buzgalommal és sikerrel teljesíti, mint Skalnicsky ur a tervelést, és Vecsey ur a kivitel: az idej megnyitás kétségét sem szenved.

A nemes Tanács sürgős feladataihoz tartozik az udvar rendezése is, melyet egyrészt könnyít azon körülmény, hogy az „István“ gőzmalomtársulat, az udvarra szolgáló volt Sáskaházat megvette, melynek választmányáról okunk van feltenni, hogy e ház szolgalmának rendezésénél, — anélkül, hogy az általa képviselt társulat érdekeit feláldozná, — a színházudvar érdekeire is figyelemmel leend; — másrészt azonban megnehezít szomszéd házbirtokos Fried ur makacssága, aki nemcsak arra, hogy szép házának a színházudvarra eső részét, ez udvar díszére és saját hasznára átalakítsa, hajlandónak nem látszik, de inkább udvarának biztosságát veszélyezteti, minthogy azon általános ohajtást és jogos kívánatot teljesítse, hogy vakolatlan falát rendbehozza, alig 3 ölnyi rosz kerítését megcsináltassa, és istállója falát, melyet a színháztelek egy falára vonatott, beebb vegye. Már egyszer, az alkotmányos Tanács idejében, megintett F. ur e fal végett, azonban visszautasította a Tanácsot, még pedig sajtáságosan, épen a város ügyvéde által. Most mi intjük meg őt, a közjó nevében, és szeretjük róla feltenni, hogy inkább fog a legjogosultabb véleményre, mint perszerető egyének könnyelmű sugdosására hallgatni, s többre becsüli az általános jóvéleményt maga iránt, mint azon egykét fillért, melyet hála istennek! anélkül sem üres zsebébe, egyik közintézetünk rovasára, talán megtakaríthatna.

Egyszersmind ujjlag figyelmeztetjük a Hatóságot, az udvaron káva nélkül tátongó kutra, mely könnyen veszélyt okozhat.

— Zeneegyletünk választmánya, m. hó 26-kán tartott ülésében elhatározta, hogy miután tanítványai közt már vannak olyanok, akikkel bátran közönség elé léphet, az alakuláskor szabályszerűen ígért zenedei műversenyek sorozatát, e nyár folytán megkezdji, s az első műverseny létrehozatala ügyében, a felölőbizottmányt, tervkészítéssel bizta meg. Hogy zenedünkben figyelemre méltó tehetségek fejlődnek: arról egy, ugyane napon, a zenede termeiben egybegyűlt díszes közönségnek, alkalma volt meggyőződni, midőn egyszersmind műkedvelők előadásában is gyönyörködhetett; kár, hogy ily alkalom csak egykét szüle és műbarátnak jut, s hogy a nemesb élvek általánosítása és rendszeresítésére nézve, városunkban épen semmi nem történik!

Megemlítjük ez alkalommal, hogy a zenede termei feldisítésére, Bartalus, Bignio, Erkel, Mosonyi, Simonffy Sámuel és Komlóssy Lajos urak, egyegy díszes képet adományoztak.

— Haus er Misk a hegedűművész, kedden tartotta, lapunkban már említett hangversenyét, mely alkalommal a közép számu közönséget, rendkívüli tehetségéről győzte meg; nagy előnye a biztos gyorsaság, melylyel hangszerét kezeli, mely szép zeneszerzői tudományt tanusító, „Madár a fán“ című enyelgésében, különösen kitűnik. — Elismerést érdemeltek és nyertek mellette Kóbor Giza k. a. — ki női kézben szokatlan czimbalomjátékával, nagy hatást csinált, — a főisk. énekkar, Emmert Antal és Zengei János urak, kiknek nem mulasztjuk el köszönetet mondani, hogy a műverseny érdekesbitéséről, tehetségeiket meg nem vonták. — Haus er ur ma tartja második és utolsó műversenyét, a casino teremében, következő műsorozattal: 1. „Andante pastorale“ és „Rondo gracioso“ Hausertől. — 2. Petőfi, „Órült“-je. Szavalja Biró A. — 3. „Magyar népdalok. Czimbalmon előadja Makai. — 4. „Mazurka“ Hausertől és a „velencei farsang. — 5. „A székely fogoly“ Gyulaitól. Szavalja Barát F. — 6. Magyar rapsodia. Hausertől. — 7. Bihari bucsuja. Gordonkán előadja Lányi S. — 8. Csárdás és „A madár a fán.“

— A közelebbi mult vásár idején tartott, tiszántuli egyházkerületi gyűlés folyama alatt hivta össze, főgondnok gróf Dégenfeld Imre ur, azon küldöttséget, mely az egyházkerületi gyűlés által, pár év előtt azzal bizatott meg, miszerint készitene tervet az iránt, hogy a Collegyomban, a leendő lelkészek, tanítók és a helybeli s vidéki apróbb gazdaságok tulajdonosai, mikép nyerhetnének czélszerű oktatást, a gazdasági tudományokban, jövőendő rendeltetésök és működhetési körükhez mérve? — E tekintetből ez idő szerint abban állapotott meg az e. k. küldöttség, hogy miután a n. m. m. k. Helytartótanács jelenleg épen azon fáradozik, hogy Debreczen város határán földműves és felsőbb gazdasági s erdőszeti iskolát létesítsen, gyakorlati gazdasáttal s erdőszzel összekötve, addig az ideig, a mig azon országos tanítézet életbe lép, s megkezdji működését és ebből aztán látható lesz, hogy tanítási köre, mire és meddig terjed? halasztassék el a collégyomi gazdasági oktatás ügye körüli tanácskozás; és akkor a küldöttség majd ahoz képest fog igyekezni tervjavaslatot készíteni, a végett: hogy a collégyom növendékei, részint a collégyom körében önállólag, részint pedig, amennyiben lehetőnek mutatkozik, az országos tanítézet eszközei s

gyakorlati gazdaszata felhasználásával, magoknak a gazdasági tudományokban elegendő képeztetést szerezhessenek.

— Emberi természetünk nagyon hajlandó, az ismeretlenben kételkedni, s a tudomány azon thesisait, melyek magasságaig, a mindennapi elme el nem jutott, agyrémeknek csufolni; ennél fogva, de az általános hasznosság nem megvetendő szempontjából is, örömmel ragadunk meg minden alkalmat, melylyel egyegy elmélet gyakorlatiasságát bizonyíthatjuk. Igy örömmel közöljük most, hogy Richard apát debreczeni működését, mindig több-több siker koronázza. A már említett kivül, közelebb a nágyiványi határ mellett eső gulyajárason ástak, az általa kimutatott helyen, gulyakutat, melynek oly bő forrása van, hogy 25 ember, egész napon át, minden erő megfeszítésével sem volt képes, a vizet belőle kimerni. A kutban két ölnyi víz van. Most a Sós gulyás járásán van egy kut készülőben, melynek ásatási eredményéről, a közlemény ígérteét birjuk. — Annál csodálatosabb az, hogy midőn a város, a marhákrol, isten segítségével így gondoskodik, az emberek jóvöltára, a városban kijellett helyeken nem ásat.

— Laktanyát építeni... ez is tagadhatlanul köz-szükség, melyet mai számunk első lapján egy czikk, — melyre nézve megjegyezzük, hogy mi a színháznál elébbvalót nem, csak együttvalót ismerünk, — bővebben fejteget. E tekintetben az ott említett kivül, azon lépés is történt, hogy a városi Tanács elhatározta, a roskadozó salétromházat ugy felépíttetni, hogy benne a transportházon kivül, 120 lóra hely legyen. Nemkülönb tervben van a pavillonkaszárnnyának kiépíttetése is, ughogy ha e három terv sikerül: a roppant anyagi és erkölcsi kárral járó beszállásolástól, nagy részben megmenekszünk.

— Azon sokat vitatott kérdésre nézve: képes-e a fekete ember, ember lenni? egy feleletet, városunkban, csaknem szemmel fogunk láthatni. Ugyan is Csanak József ur, egy szercesen (vagyis inkább színes) fiut váltott ki rabságból és vett, mint szabad embert, magához. A fiu arabiai Carefarában született, s ezelőtt egy évvel, — némelyek szerint vásárlás, mások szerint ajándék útján került a persa eröművészek főnökéhez, ki szentgyörgyvásár alkalmával, itt előadásokat rendezett. A főnök oly roszul bánt a 12 éves Said Akmettel, hogy egy asszonyágnak megesett a szive rajta, s miután sorsán a kapitányi hivatal előtt való többszöri fellépéssel segitni nem tudott, a fiut, tulajdonosától megvette és Cs. urnak átengedte. — Mennyire jellemzi társadalmunkat ez eset: egy ember, aki a művelt világ közepette, embertársát rabszolgának tekinti, — törvény, mely a legalábbvaló bánásmódon segitni nem képes, — egy nő, kinek szive e gyalázatoságra fellázad, — és egy férfi, a ki nem retten vissza anyagi áldozattól, hogy egy embertársat az emberiségnek visszaadhasson. . . .

— Minap kétséget fejeztünk ki a felett, hogy helybeli nyomdáinkból, az erkölcsileg köteles példányok, a nemzeti muzeumnak be nem küldetnének. — Azóta alkalmunk nyílt meggyőződni, hogy a városi nyomda minden termékéből, egy példány a muzeum részére mindig átadatik, s ha az rendeltetése helyére nem jut, ez csak a városi hivatalnok hanyagsága miatt történhetik. — Felszólítjuk nyomdáinkat, hogy egyegy példányt, a főiskolai könyvtárnak is erkölcsi kötelességök beküldeni.

— Biztos kutfőből közöljük, hogy a város keleti részén fekvő homokföldök egy részének eladása elhatározott dolog. A Tanács e földek árából akarja a színházépítést bevégeztetni. — Azt is halljuk, hogy ez eladás ellen a polgárok tiltakoznak, vagy már tiltakoztak is.

— E héten, egy idős kereskedősegéd, a nagyerdőben, pisztolylövés által véget vetett életének.

— Azon tolvajt, ki tavaly a nagytemplom ajtajainak rézkilincseit s az épület csatornái egy részét lefeszegatvén, ellopta, a napokban csípték el s most a városházi börtönben várja rosz tettének méltó jutalmát. Neve: Peták (ötös). Megérdemli, hogy ezentul Dvaczetpeták (huszonötös) legyen a neve.

— F. hó 25-dikén, egy 18 éves, jómagaviseletű szolgálóleány, ismeretlen okokból magát felakasztotta. — 27-dikén pedig egy feslett életű nő, egy férfit, pogácsába gyurt villóval akart megmérgezni. A villó azonban, a meleg kemenczében meggyuladt, és a gonosz szándékot elárulta. — Az ily szomorú tényeket, ha meg nem szüntetné is, kétségkivül ritkítaná az ingyeniskoláztatás.

— Debreczen város Tanácsa közelebb azzal bizonyította be, hogy Bécs után nem indul, hogy midőn Bécsben a hus árát leebb szállították: ez, a hust Debreczenben felebb emelte.

— Debreczen város törvénszéke előtt, helybeli Link Farkas ellen csőd nyitattott. Bejelentési határidő május 28. Perügylő Balkányi Szabó Lajos.

— Galacson ref. magyar egyházközség alakult.

= A magyar műegylet által 1863. évi ápril 30. rendezett sorshuzás alkalmával, a legértékesebb képet, berlini művész Pape dessaui tájképét, Debreczenből Schwacz Jozéfa nyerte el.

= Holnap, május 4-dikén, a biharmegyei gazd. egylet, Váradon, a kaszinó terében gyűlést tart.

= Pesti lapok tévednek, midőn azt állítják, hogy Balás K. már elutazott Oroszországba.

= A boroszlói hercegérsek protestans hitre tértek.

= A Diószegen kedden tartatni szokott hetivásárok ideje, biharmegyei-helytartói rendelettel, ápril hó 13-kától kezdve, szerdai napra tetétt át.

= Derecskei levelezőnk, meleg kebellet irt sorokban tudósít, hogy Szilágyi György ügyvéd, ápril hó 12-kén Kabán, hű testvére karjai közt, munkás és hasznos életének 63-dik, híven, példásan, és valódi szakismerettel folytatott ügyvédi pályájának pedig 35-dik évében kimult; tudomány és nevelés iránti nemes buzgalma kétségtelen bizonyosságul, jeles könyvtárát a derecskei h. h. gymnasiumnak hagyományozván. — Béke hamvaira!

= A jó lelkűek száma egyvel kevesebb! Ápril 22-kén kisérte Zsadányi község, végnyugalomra, elhunyt lelkészét, néh. Varga Lajost, kinek élete híven oszlott meg tanulás és tanítás, az ígék hirdetése és követése közt. — Örök béke a feddhetlen életű ember, és feladatához mindig hű lelkész hamvai felett!

= Érmihályfalva. 1863. Apr. 27. — A hazában régóta dúló keleti marhavész, fájdalom! Szabolcsmegye déli részén, Bihárral határos V. Pércsen, Lugoson s a fülöpi és szennyesi pusztákon is kiütött. Fülöpön 600 db. marha közül 50-60 darab megbetegedvén, elkülönített; mint mondják 5 darab már elesett. Bizottmány van kinevezve a marhavész terjedése meggátolására; 3 mértföldnyi körben örkődés van felállítva, s e körbe esünk mi is. A nép fél a jöhető rosztól. Tavaly a tűz által nagyrészen, templomával, s a paplakkal elhamvadt Bogoszló községre ujjalag ránehezedett az ur sujtóló karja. — Ugyanis Husvét csonka hetében, némelyek szerint gyújtás, mások előadása szerint gyermekek gyufával játsása következtében, a múlt évben tűzvésztlő ment lakosok háza közt kiütvén a pusztító elem, 32 ház, hozzá tartozó melléképületekkel hamvadt el s lett a tűz prédájává. Ujjalag 32 család hullatja keserű könyeit, keserves keresményének elhamvadt üszkei felett. Biztosítva, mint mondják, csak két ház volt. Vajha valahára, a nép megbarátkoznék a biztosítás üdvös eszméjével. Vajha az ily siralmas elemi csapások, eléggé intő példák volnának arra, hogy biztosítsanak! — Vida József.

Beküldetett: Levélke, melyben Hodászy Jozéfa és Wajdits József, eljegyzésüket tudatják.

Emlékezzünk régiekről.

A „Simonyigát“ név eredete.

A nagyerdei fürdőház és a város közt levő sétat-helyet a nép úgy hívja, hogy „Simonyigát.“ — Egy rész elfeledte már, hogy mért hívja úgy, a más rész nem is tudta. Denique hallották mástól és hagyományozzák másnak.

Nevét e gát onnét kapta, hogy Simonyi, a híres óbester, vitézeivel e tájon ment egyszer ünnepelni egy nap dicsőségét, s jövet számtalan fahasábokat gyűjtának meg, azok fényinek világánál vonultak be a városba.

Igy lett azon fásor neve Simonyigát.

Szántay Adolf.

(Egy másik változat is ismeretes előtünk, mely ha nem egyezik is szavakban a fenebbi közleménnel, lényegben ugyanazt mondja, hogy t. i. a nagyerdőbe vezető fásor Simonyi óbesterrel neveztetett el és itt következik. — A szerk.)

Simonyi óbester (akkor még kapitány) kedvelte a gyalogságát, s Debreczenben lakván, legkedvesebb napi sétája volt a nagyerdőig és vissza. — Azon időben még nem volt ott a mai jegenye és akácfasor és Simonyi feltette magában, hogy kedvenc sétányát fákkal beülteti. De mily fájdalmat kellett éreznie, midőn egy regge, arra sétálva, új ültetvényeit részint megcsontkítva, részint lőből kieszarva találta! Egy ideig aztán katonai őrséget állított a fákhöz, de az sem használt semmit. Mig az őrség egyik végén volt a fásornak, addig a másik végét szeltére tördekték. Az örök jelentéséből kiünt, hogy a kártékony fatördelek, mindegyik esinosan öltözött fiatalok kik az őrség elől az erdő sűrűjébe vonulnak. Simonyi kapitány sokáig gondolkozott, hogy vehesse e bajnak elejét. Végre kiderült arca, felállt székéről s egyenesen a fűskolába vette útját. Tudta jól, hogy a csinyt, ellene való ingerkedésből, a tanulóifjúság egyrésze követte el; de ebbeli gyanuját magába fojtá, s nyájas arcczal kereste fel a tanulóifjúságot, kikhez következő szónoklatot intézett: „Kedves ücsém! Meg vagyok akadva! Ismervén

a nemes tanulóifjúság loyálisát, elhatároztam magamban, hogy önökhez fordulok, kik bajomban bizonyára segédkeztek fognak nyújtani. Képzelmek csak önök: nagy gondal beültettem a nagyerdőre vezető utat fákkal, s alig pár nap mulva már akadt néhány semmirekellő eszmadialegény, kik e fákat rakásra tördelek ki. Kedves ücsém, kik buzognak minden szépért s jóért, nem engedhetik meg, hogy méltatlan kezek garázdálkodjanak azon fákon, melyek idő mulva kellemes árnyat adnak; s mint-hogy gyakran kíséltálgatnak, csak arra az egyre kérem fel, hogy ha azok közül a kártékony gaz eszmadialegények közül, — mert mások nem is lehetnek, — egyet elcsiphetnek jártok-keltőkben: páholják el irgalmatlanul!“ — Tüzzel ígerte a fiatalág, hogy „hiszen csak merjen valaki a eszmadialegények közzül csak egy árva szál ültetményhez is nyulni, majd így, majd amugy lesz neki!“

Ez időtől fogva megszűnt a fák tördelése. Simonyi pedig a hiányzó fákat egész buzgalommal újra kipótoltatta, s néhány év mulva már árnyas fasorok alatt járhatott a nagyerdőre menő halandó. E fasorok aztán „Simonyi fái“ s az azok közt levő ut „Simonyi gát“-jának neveztetett el.

Gazdászat, ipar s kereskedelem.

R. — Debreczen. 1863. Május 1. — A gyapjunyírás közeledtének alkalmából, figyelmeztetjük gazdálkodóinkat a gyapju gondos kezelésére, annál inkább mert gazdasági terményeink közt, különösen a gyapju az, melynek termelése és ápolása a természetre nézve becses. Ennek üzlete is alá van ugyan vetve, — mint minden kereskedelmi czikk, — a conjuncturáknak, azooban időnkinti sülyedésnek mégis kevésbé van kitéve, mint bármely más termény. Állításunkat bizonyítja azon körülmény, hogy a gyapjuárak a jelen 12—13 %-es alacsony ágió mellett s káros körülmények sulya alatt is kedvezők a természetre nézve. Mindamellett is ittott méltó a panasz, hogy e termény ápolására juhtenyésztőink (a nagyobb uradalmakat kivéve) nem fordítanak kellő gondot. Az elhanyagolás többnyire a mosás könnyelmű kezelésében áll, előidézvén azon hibás nézettől, hogy a becs hiányát a mennyiség pótolhatja. — Ezen föltevés, mint már mondók, téves; mert a gyapjukereskedő vagy gyáros, nemcsak a rosz kezelés által előidézett csekélyebb értéket, hanem, a másodszori mosás eredményezte sulyvesztéséget is tekintetbe veszi, mig ellenben jól kezelt gyapju, könnyen áremelésre bírja. — A gyapju hiányos kezelése nemcsak értékét kisebbiti annak, hanem minőségének is évről évre mindinkább árt. Alkalmuk volt azon hazánkfainak, kik a közelebbi londoni világiállítást meglátogatták, észlelni: mily figyelmes alapos kezelétesben részestül a gyarmatgyapju; ezen körülmény nyg mint a természet tetemes szaporodása az angol gyarmatokban könnyen aggodalmat ébreszt arranézve, hogy a mi természetmennyünk nem fogja kiállhatni a versenyt, ha oda nem törekszünk, hogy gyapjunkat a jrh. kellő ápolása által nemesítsük, a mosást kellő gondal végezzük, és a kártékony bojtort-jánt, ott ahol előfordul, gyökerestől kiirtsunk. — Ezen figyelmeztetéssel csak használni kívánunk és annál hamarabb várjuk egy kis hasznát, minthogy ezidén a gyapju gondos kezelése maga a szükségétől is feltételeztetik; mert egyrésztől a termés nagyobb része, már a lefolyt évben, a mostaniaknál jutányosabb árakon alkudtatott ki, a vevőnek tehát nem szabad panaszra alkalmat nyújtani, más részt pedig, mert az előre el nem adott gyapjunak, a mostan leszorított árak mellett, mindenek előtt feddhetlen kezelétes által kell magát ajánlani.

Kiadó: a debreczeni Színügyegylet.
Szerkesztő: Illésy György.

Nyilvános köszönet.

Gyanta. (Biharmegye.) Ápril 27. — A kisházai és széplaki iskolák, s azok szükségére gyűlt ke-

gyes adományok felől közelebb tett tudósításomat, reménységgel és esedezéssel zártam be. Esedezésemnek már eddig is kitünő eredménye lett; mert épen husvét első napján, — a keresztyének legszebb remény-ünnepe — vettem a debreczeni „István“ gőzhengermalom és takarékpénztár elnökének azon becses levelét, melyben amaz 200, emez pedig 40 o. é. forintot küldött az általa képviselt társulat részéről. E napon a kisházai és széplaki, — hajdan virágzott, de ez előtt két századdal gyászosan elpusztult — iskolák romjai felett megállva, édes örömmel mondhatam s mondtam: lesz feltámadás! — Velem, ki reménységgel, de nem valami vérmes reménységgel, indítam meg ez iskolák megalapításának ügyét: a debreczeni — már összesen 332 frt. 20 krnyi — páratlan, nagy lelkű, dús segedelem tisztán megértette, s felfogatta idvezitőnk ez szózatát: „a hívőknek mindenek lehetségesek.“

Fogadják az ügyünket közelebb gyámolított gőzmalom és takarékpénztári társulatok nemes lelkű tagjai s igazgatói, hálás köszönetünket; előttünk felejt-hetetlen, örök hálára méltó tettükért. — Fogadják őszinte szívből buzgó hálánkat s szives köszönetünket, a nemzetiségért, s népnevelésért oly sokat áldozott s áldozó Debreczennek azon kisebb testületei, s egyes polgárai is, kik már elébb a „Hortobágy“ szerkesztő-sége által sziveskedtek hozzánk eljuttatni, bőkezű segedelemüket.

Hazám nemes keblű fiai s leányaiban helyezett reményem virágai, a tavasz jöttével, mind elevenebb s diszesebb színűek. Ezen reményvirágok egyikét pillantám meg közelebb, a „Vasárnapi ujság“ 16-dik számának ezen szavaiban: „A Vasárnapi ujság“ szerkesztőségéhez mult héten beküldetett: a biharmegyei Széplak és Kisháza fiókegyházak magyar iskolája fölségítésére: Kassáról többen, Csorba Irén által 19 frt. 20 kr.“

Midőn az említett lap szerkesztőségéhez beküldött ezen kegyes adományért hálás köszönetet küldök, a távolban rólunk megemlékezett nagylelkű gyűjtőnek s kegyes adakozóknak, talán nem követek el szerénytelenséget, ha Jézus ezen szavai által bátorit-tatva: „kérjete, és megadatik; zörgessetek és megnyitattik“ még most is zörgetek a könyörülő szív aj-táján, mondván bölcs Salamonnal: „ne fogd meg a jótéteményt azoktól, a kik szűkölködnek.“

Rácz István.
Ref. lelkész.

62^{dik} ÁRJEGYZÉK

az „István“ gőzhengermalom gyártmányairól.

(Debreczenben külségmentesen, készpénzfizetés mellett, osztrák értékben kötelezettség nélkül.)

A asztali dara nagy szemű	13 frt.	80 kr
B. ugyanaz apró	13 „	80 „
C. dara közepszerű	11 „	60 „
0. királyliszt	12 „	80 „
1. lángliszt	11 „	40 „
2. montliszt	10 „	40 „
3. zsemlyeliszt	9 „	60 „
4. fehérkenyérliszt 1-ső rendű	7 „	60 „
5. ugyanaz 2-dik „	5 „	80 „
6. barnakenyérliszt	4 „	80 „
Kétszeresliszt	5 „	70 „
Rozsliszt 1-ső rendű	6 „	60 „
Rozsliszt 2-dik rendű	4 frt.	— kr.
00. árpakása	14 „	— „
0. árpakása	13 „	— „
1. árpakása	11 „	— „
2. árpakása	9 „	— „
3. árpakása	6 „	50 „
4. árpakása	6 „	— „
Árpaliszt	2 „	— „
Dercze	2 „	— „
Lábliszt	1 „	80 „
Korpa	1 „	60 „
Buzaalj	2 „	— „

Minden zsákért 1 frt. 5 kr. lefizetendő. E betéte azonban a vevő visszakapja, ha a zsákot, az elvitel számított legfeljebb 3 hó alatt, hiba nélkül, bérmentesen visszazállítja.

Debreczen 1863. Apr. 18.

Piaczi árak.

	Buza.		Kétszeres.		Rozs.		Árpa.		Zab.		Tengeri.		Marhabus.
	frt.	kr.	frt.	kr.	frt.	kr.	frt.	kr.	frt.	kr.	frt.	kr.	
Debreczen. Apr. 28.	5	40	2	80	1	90	1	65	1	57	2	7	17
Pest. Apr. 25.	4	25	—	—	2	40	1	85	1	50	2	17	—
Nagyvárad. Apr. 28.	3	80	2	30	2	20	2	20	1	50	2	10	18
Diószeg. Apr. 21.	3	—	2	50	2	—	1	60	1	40	2	—	14
Tokaj. Május 1.	3	50	3	—	2	—	1	80	1	22	1	90	15
Belényes. Apr. 25.	3	30	2	80	2	60	2	—	1	50	2	30	—
Érmihályfalva. Apr. 30.	2	60	2	—	1	70	1	60	1	20	1	80	14
N. Bajom. Arp. 24.	3	—	2	60	2	20	2	—	1	60	2	40	12
Arad. Apr. 24.	3	17	2	90	2	40	1	95	1	85	2	—	19
Nyíregyház. Apr. 25.	3	—	2	15	1	70	1	50	1	20	1	90	—

Bécsi börze. 1863. Apr. 30. — Egy es. arany 5-fr. 34 kr. — Ezüst 141 fr. 50 kr.

